

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnałna

Data opracowania 30.09.2014 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
tel. 22 464 23 15
faks 22 846 76 67

Internet: warszawa.stat.gov.pl

**BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2013 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Ogólne zasady finansów publicznych, gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, sprawozdawczości budżetowej oraz klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych regulują m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.).

Prezentowane dane o dochodach i wydatkach według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

Przy przeliczaniu danych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

* *
*

Według stanu w dniu 1 stycznia 2013 r. w województwie mazowieckim było 37 powiatów, 5 miast na prawach powiatu oraz 314 gmin. Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. A zatem dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą 309 gmin, z czego 30 miało status gminy miejskiej, 50 status gminy miejsko-wiejskiej, a 229 – wiejskiej. Liczba jednostek na poszczególnych poziomach podziału terytorialnego i ich status nie uległy zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem.

Tabl. 1. Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.

Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	Wynik	Dochody	Wydatki	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca	Wynik na 1 mieszkańca	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca
	w mln zł			2012 = 100		w zł			2012 = 100	
Ogółem	29353,2	29411,4	-58,2	101,1	99,1	x	x	x	x	x
Gminy.....	9913,8	9899,6	14,2	102,7	103,5	3180	3176	5	102,4	103,2
miejskie.....	2234,3	2208,0	26,3	104,1	102,7	2978	2943	35	103,9	102,5
miejsko-wiejskie.....	2787,2	2804,9	-17,6	101,8	103,0	3254	3274	-21	101,2	102,4
wiejskie.....	4892,2	4886,7	5,5	102,6	104,2	3239	3235	4	102,4	104,0
Miasta na prawach powiatu.....	14486,8	14517,7	-30,9	101,8	97,1	6615	6629	-14	101,6	96,9
Powiaty.....	2788,0	2802,6	-14,6	104,4	104,1	894	899	-5	104,1	103,7
Województwo.....	2164,7	2191,6	-26,9	87,0	89,0	408	413	-5	86,7	88,7

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

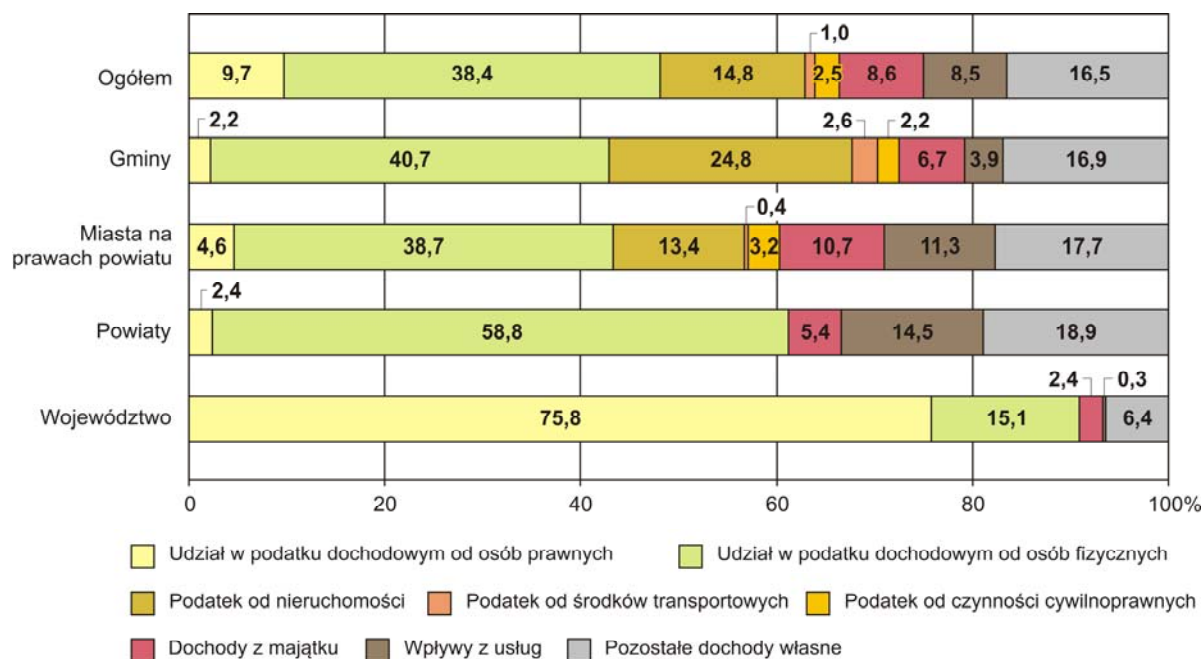
W 2013 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 29353,2 mln zł. Na tę kwotę w największym stopniu złożyły się dochody miast na prawach powiatu i gmin (z udziałem odpowiednio 49,4% i 33,8%), a w znacznie mniejszym – powiatów i województwa (9,5% i 7,4%).

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne – w 2013 r. wyniosły one 18276,1 mln zł, stanowiąc 62,3% dochodów ogółem (o 2,3 p. proc. więcej niż przed rokiem). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 73,6% i w budżecie województwa – 69,8%, mniejszy zaś w budżetach gmin – 51,8% i powiatów – 34,9%.

W dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). W 2013 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 7016,0 mln zł, a z tytułu udziału w CIT – 1773,6 mln zł, stanowiąc odpowiednio 38,4% i 9,7% dochodów własnych.

Porównując strukturę dochodów własnych według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że największy udział dochodów z podatku od osób fizycznych wystąpił w budżetach powiatów (58,8%), a z podatku od osób prawnych – w budżecie województwa (75,8%). Ponadto dla budżetów gmin i miast na prawach powiatu istotnym źródłem dochodów jest podatek od nieruchomości, stanowiący odpowiednio 24,8% i 13,4% dochodów własnych tych jednostek.

Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2013 r.

Oprócz dochodów własnych, w 2013 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęła subwencja ogólna z budżetu państwa w wysokości 6484,9 mln zł, tj. 22,1% ogółu dochodów. Największą część subwencji ogólnej (81,0%) stanowiła część oświatowa – 5252,6 mln zł. Subwencja ogólna miała największy udział w dochodach budżetów powiatów (41,9%), a najmniejszy – w budżecie województwa (6,5%).

Ponadto jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje w kwocie 4592,2 mln zł, z czego 1662,6 mln zł to dotacje z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji budżetowej¹. Łącznie dotacje stanowiły 15,6% ogółu dochodów, od 11,5% w budżetach miast na prawach powiatu do 23,7% w budżecie województwa.

W porównaniu z 2012 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 316,7 mln zł, tj. o 1,1%. Wzrost dochodów odnotowano w powiatach (o 4,4%), gminach (o 2,7%) i miastach na prawach powiatu (o 1,8%), natomiast w budżecie województwa miał miejsce spadek dochodów (o 13,0%).

¹ Kategoria dotacji z paragrafów 200 i 620 obejmuje dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Dochody ogółem wzrosły przede wszystkim dzięki większym dochodom z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – o 322,8 mln zł (o 4,8%), dochodom z majątku – o 209,2 mln zł (o 15,4%) i wpływom z podatku od nieruchomości – o 174,9 mln zł (o 6,9%). Znacznie wzrosła również kwota dotacji z budżetu państwa na zadania własne – o 131,1 mln zł (o 23,9%) oraz subwencji oświatowej – o 94,8 mln zł (o 1,8%).

Tabl. 2. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2013 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	29353223,5	9913763,9	2234280,5	2787235,7	4892247,8	14486781,7	2788009,3	2164668,6
Dochody własne	18276073,7	5134856,8	1449034,3	1655280,3	2030542,3	10657258,1	973452,3	1510506,4
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	8789675,6	2201333,3	702804,7	733292,0	765236,5	4619424,3	595607,0	1373311,0
od osób prawnych	1773627,1	111921,8	28581,9	53819,1	29520,9	492954,1	23280,3	1145471,0
od osób fizycznych	7016048,4	2089411,4	674222,8	679473,0	735715,6	4126470,2	572326,8	227840,0
Podatek od nieruchomości	2704989,1	1272520,4	327583,9	429075,5	515861,0	1432468,8	x	x
Podatek rolny	155856,8	153282,8	1987,5	30365,6	120929,6	2574,0	x	x
Podatek od środków transportowych	177721,8	131442,8	32045,7	33870,0	65527,1	46279,0	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	455723,6	114053,7	33104,1	40273,1	40676,6	341669,9	x	x
Opłata skarbowa	132321,2	25779,0	11435,9	9207,3	5135,9	106542,2	x	x
Dochody z majątku	1566042,8	341521,2	117443,4	95327,6	128750,2	1135263,7	52321,5	36936,4
Wpływy z usług	1553528,3	202001,7	35672,8	61982,8	104346,2	1205670,6	141412,2	4443,9
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	69188,4	59025,9	11326,6	8189,9	39509,4	6389,4	3259,5	513,6
Dotacje	4592239,0	1763111,0	333986,3	439877,7	989247,0	1670754,0	645152,5	513221,6
w tym:								
Z budżetu państwa	2658418,1	1240667,5	226299,1	305177,9	709190,4	786527,6	441255,7	189967,4
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	1972433,3	941641,2	163754,5	220575,0	557311,7	544922,4	311241,9	174627,9
własne	679676,7	296820,7	61826,3	83877,2	151117,2	238347,0	129269,9	15239,2
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	150445,4	31362,3	8042,9	8681,5	14637,9	69119,6	40510,0	9453,5
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	42331,1	17415,7	2731,0	3278,3	11406,4	12746,6	6840,3	5328,5
Z paragrafów 200 i 620 ^a	1662634,8	454498,5	93140,8	118526,7	242831,0	802033,1	100371,5	305731,8
Subwencja ogólna z budżetu państwa	6484910,7	3015796,1	451260,0	692077,7	1872458,5	2158769,6	1169404,4	140940,6
W tym część oświatowa	5252637,0	2255823,2	439204,9	574618,7	1241999,6	1969418,2	919571,1	107824,5
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dochody własne	62,3	51,8	64,9	59,4	41,5	73,6	34,9	69,8
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	29,9	22,2	31,5	26,3	15,6	31,9	21,4	63,4
od osób prawnych	6,0	1,1	1,3	1,9	0,6	3,4	0,8	52,9
od osób fizycznych	23,9	21,1	30,2	24,4	15,0	28,5	20,5	10,5
Podatek od nieruchomości	9,2	12,8	14,7	15,4	10,5	9,9	x	x
Podatek rolny	0,5	1,5	0,1	1,1	2,5	0,0	x	x
Podatek od środków transportowych	0,6	1,3	1,4	1,2	1,3	0,3	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	1,6	1,2	1,5	1,4	0,8	2,4	x	x
Opłata skarbowa	0,5	0,3	0,5	0,3	0,1	0,7	x	x
Dochody z majątku	5,3	3,4	5,3	3,4	2,6	7,8	1,9	1,7
Wpływy z usług	5,3	2,0	1,6	2,2	2,1	8,3	5,1	0,2
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	0,2	0,6	0,5	0,3	0,8	0,0	0,1	0,0
Dotacje	15,6	17,8	14,9	15,8	20,2	11,5	23,1	23,7
w tym:								
Z budżetu państwa	9,1	12,5	10,1	10,9	14,5	5,4	15,8	8,8
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	6,7	9,5	7,3	7,9	11,4	3,8	11,2	8,1
własne	2,3	3,0	2,8	3,0	3,1	1,6	4,6	0,7
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	0,5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	1,5	0,4
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Z paragrafów 200 i 620 ^a	5,7	4,6	4,2	4,3	5,0	5,5	3,6	14,1
Subwencja ogólna z budżetu państwa	22,1	30,4	20,2	24,8	38,3	14,9	41,9	6,5
W tym część oświatowa	17,9	22,8	19,7	20,6	25,4	13,6	33,0	5,0

^a Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

W strukturze dochodów jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej główną pozycją są „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej”. Z tego źródła w 2013 r. pochodziło 45,9% ogółu dochodów (o 2,3 p. proc. więcej w stosunku do roku poprzedniego). Omawiane dochody najwyższy udział miały w budżecie województwa (63,7%), najniższy zaś w budżetach powiatów (23,7%). Ważnym źródłem dochodów są także „Różne rozliczenia”, które stanowiły średnio 24,0% (od 15,9% w budżetach miast na prawach powiatu do 42,2% w budżetach powiatów). Ponadto znaczny udział miały dochody z działu „Gospodarka mieszkaniowa” (7,7%), „Transport i łączność” (7,6%) oraz „Pomoc społeczna” (6,1%).

Tabl. 3. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
Ogółem	29353223,5	9913763,9	2234280,5	2787235,7	4892247,8	14486781,7	2788009,3	2164668,6
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	344699,9	220009,3	364,9	22619,2	197025,1	146,9	6633,1	117910,6
Transport i łączność	2243189,1	138346,9	68606,7	20325,8	49414,4	1896787,1	117193,0	90862,1
Gospodarka mieszkaniowa	2251565,6	362337,2	127581,3	105156,2	129599,7	1787313,7	64079,4	37835,3
Działalność usługowa	121704,1	7759,8	3977,7	2868,6	913,4	66792,7	46248,0	903,7
Administracja publiczna	248150,8	100957,6	25371,9	33607,1	41978,6	63606,6	51245,9	32340,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	333537,1	22663,8	2282,0	12294,1	8087,7	173949,0	136924,3	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	13460372,1	4179516,5	1190528,4	1367407,9	1621580,1	7241682,1	660153,6	1379019,9
Różne rozliczenia	7037150,5	3104977,4	463481,6	737780,7	1903715,2	2300239,8	1175405,6	456527,7
Oświata i wychowanie	485817,9	265199,4	68297,6	62483,9	134417,9	153918,5	62639,6	4060,5
Ochrona zdrowia	227087,4	1815,4	137,0	59,6	1618,9	78653,6	129993,3	16625,0
Pomoc społeczna	1775995,2	1021393,5	201801,5	253854,8	565737,3	497545,9	248902,0	8153,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	175790,2	40294,6	11724,9	10301,2	18268,5	69461,1	59523,8	6510,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	66834,1	38195,9	5903,4	8060,3	24232,2	19606,4	8769,1	262,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	345919,7	269897,9	45480,3	112380,4	112037,2	63579,8	9188,2	3253,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	52574,6	32506,0	4609,1	9321,5	18575,4	17219,8	1368,9	1480,0
Kultura fizyczna	93617,7	54521,4	11191,7	20379,6	22950,1	37431,8	1664,5	—
W odsetkach								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	2,2	0,0	0,8	4,0	0,0	0,2	5,4
Transport i łączność	7,6	1,4	3,1	0,7	1,0	13,1	4,2	4,2
Gospodarka mieszkaniowa	7,7	3,7	5,7	3,8	2,6	12,3	2,3	1,7
Działalność usługowa	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,5	1,7	0,0
Administracja publiczna	0,8	1,0	1,1	1,2	0,9	0,4	1,8	1,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,1	0,2	0,1	0,4	0,2	1,2	4,9	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	45,9	42,2	53,3	49,1	33,1	50,0	23,7	63,7
Różne rozliczenia	24,0	31,3	20,7	26,5	38,9	15,9	42,2	21,1
Oświata i wychowanie	1,7	2,7	3,1	2,2	2,7	1,1	2,2	0,2
Ochrona zdrowia	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	4,7	0,8
Pomoc społeczna	6,1	10,3	9,0	9,1	11,6	3,4	8,9	0,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,6	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	2,1	0,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	0,4	0,3	0,3	0,5	0,1	0,3	0,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,2	2,7	2,0	4,0	2,3	0,4	0,3	0,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,3	0,2	0,3	0,4	0,1	0,0	0,1
Kultura fizyczna	0,3	0,5	0,5	0,7	0,5	0,3	0,1	—

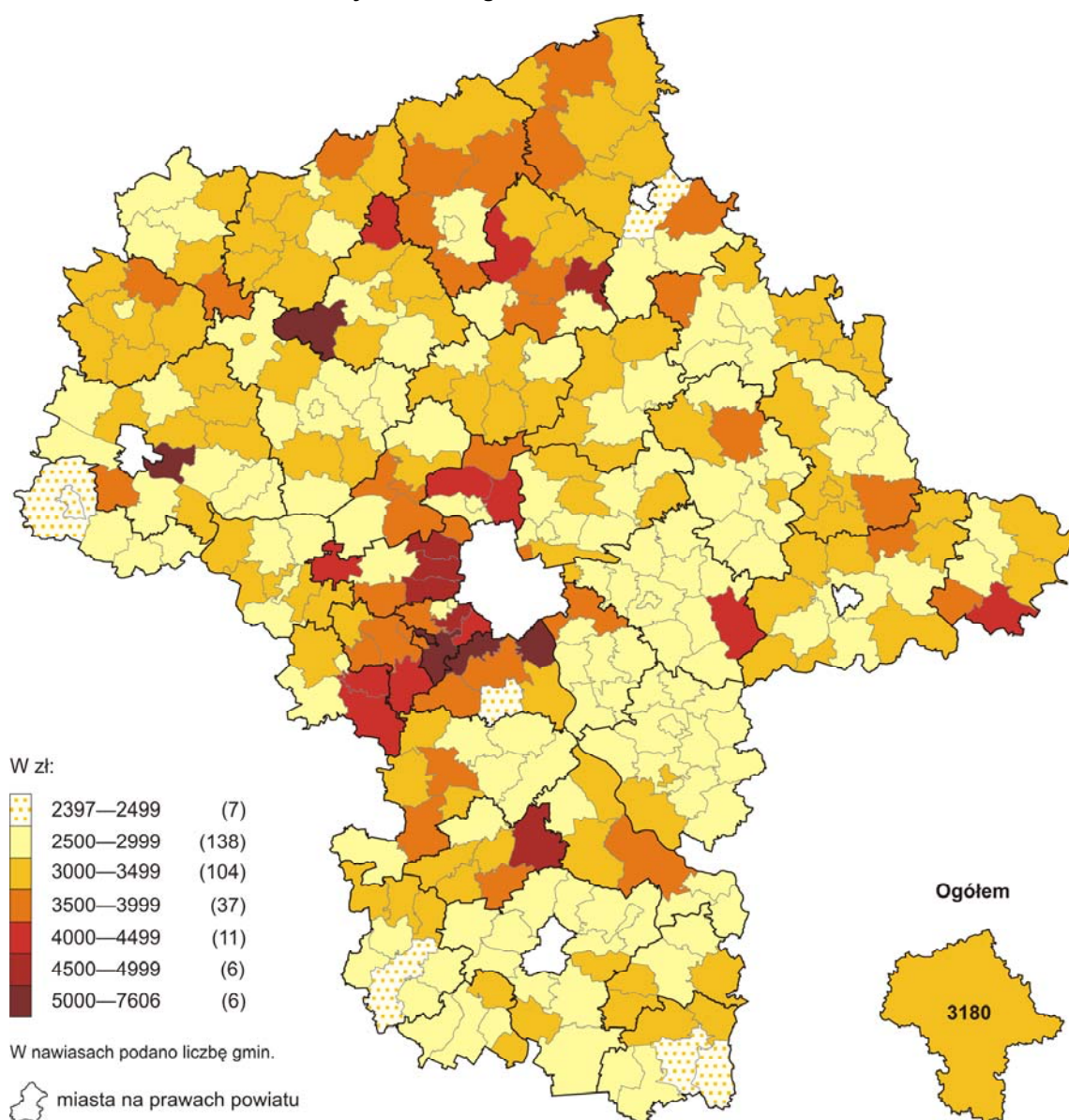
Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą (i to znacznie) wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. [patrz tabl. 1]

Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2013 r. kształtowała się na poziomie 3180 zł, przy czym w gminach miejsko-wiejskich był on o 275 zł wyższy niż w gminach miejskich i o 15 zł wyższy niż w gminach wiejskich. Stosunkowo najwyższy dochód odnotowano w gminach: Lesznówola (7606 zł) i Nadarzyn (6164 zł), najniższy zaś wystąpił w gminach: Przysucha (2397 zł), Solec nad Wisłą (2433 zł) i Rzekuń (2434 zł). Z powyższego wynika, że dochody gminy o najwyższych *per capita* dochodach były 3-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach.

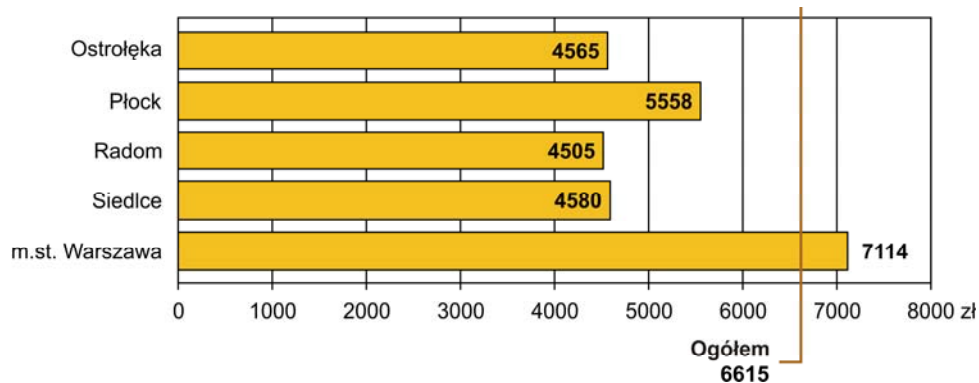
Z budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 6615 zł dochodów – od 4505 zł w Radomiu do 7114 zł w m.st. Warszawie.

Dochody ogółem budżetów powiatów wyniosły średnio 894 zł na 1 mieszkańca. Relatywnie najwyższe były w powiatach: przysuskim (1552 zł), lipskim (1279 zł) i pułuskim (1235 zł), a najniższe w: siedleckim (554 zł), nowodworskim (640 zł) oraz wołomińskim (687 zł).

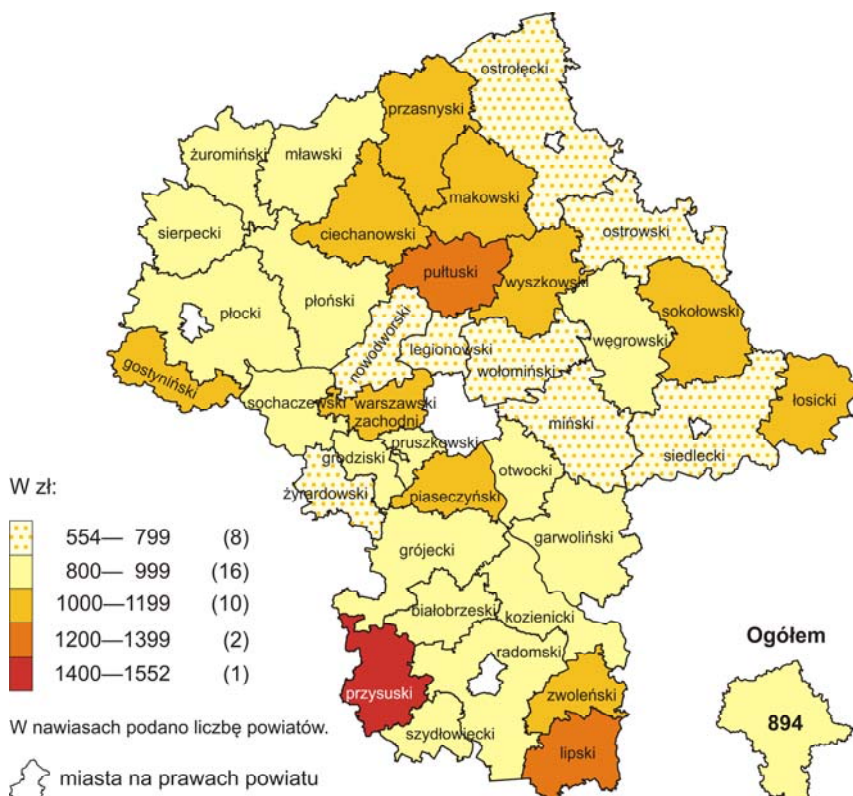
Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2013 r.

Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2013 r.

Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2013 r.

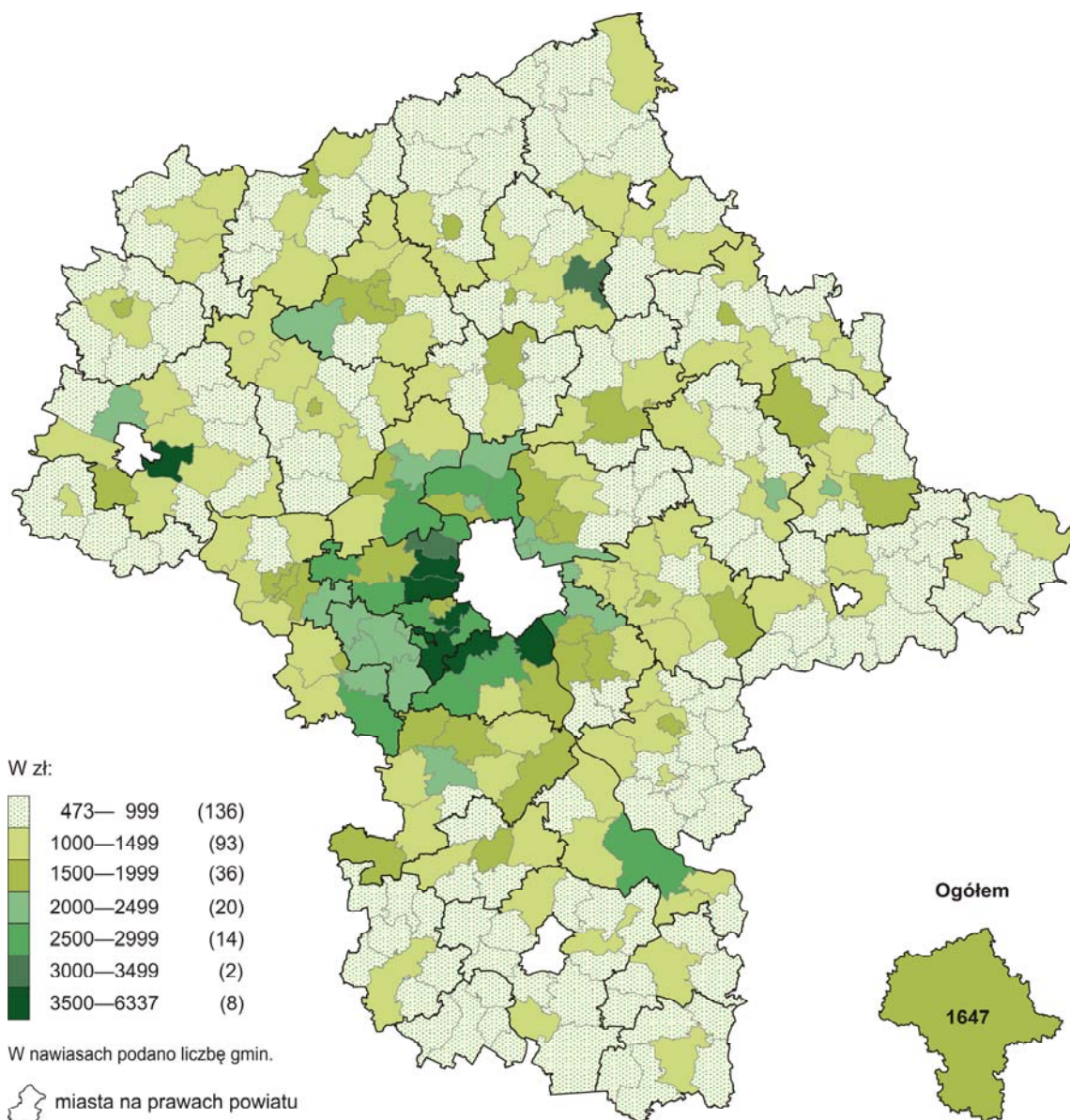
Poza wymienionymi kwotami na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadało przeciętnie 408 zł dochodów ogółem, z czego 285 zł to dochody własne.

Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2013 r. na średnim poziomie 1647 zł; o 588 wyższym w gminach miejsko-wiejskich niż w wiejskich. Stosunkowo największe dochody własne odnotowano w gminach: Lesznów (6337 zł) i Nadarzyn (4869 zł), najniższe natomiast w gminach: Lutocin (473 zł) i Mirów (481 zł). Dochody własne gminy o najwyższych *per capita* dochodach własnych były ponad 13-krotnie wyższe niż analogiczne dochody w gminie o najniższym wskaźniku.

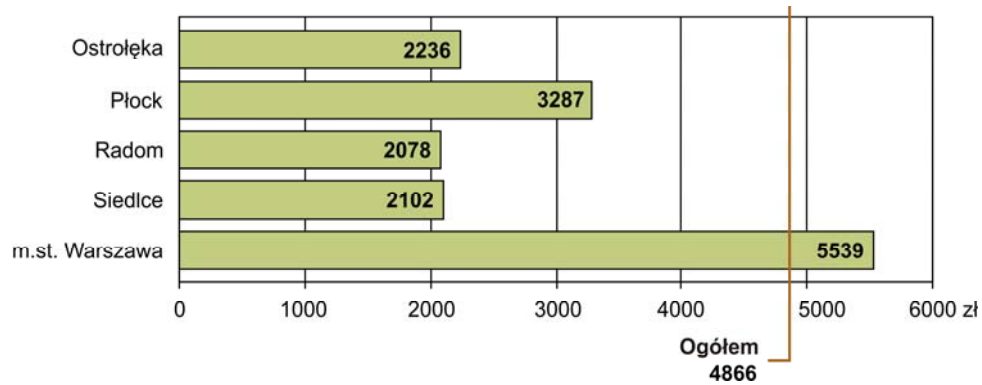
W miastach na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało średnio 4866 zł dochodów własnych – najmniej w Radomiu (2078 zł), a najwięcej w m.st. Warszawie (5539 zł).

Z kolei w powiatach na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 312 zł dochodów własnych. Stosunkowo najwyższe dochody własne miały powiaty: piaseczyński (592 zł) i warszawski zachodni (523 zł), najniższe zaś powiaty: siedlecki (150 zł), ostrołęcki (161 zł) i przysuski (178 zł).

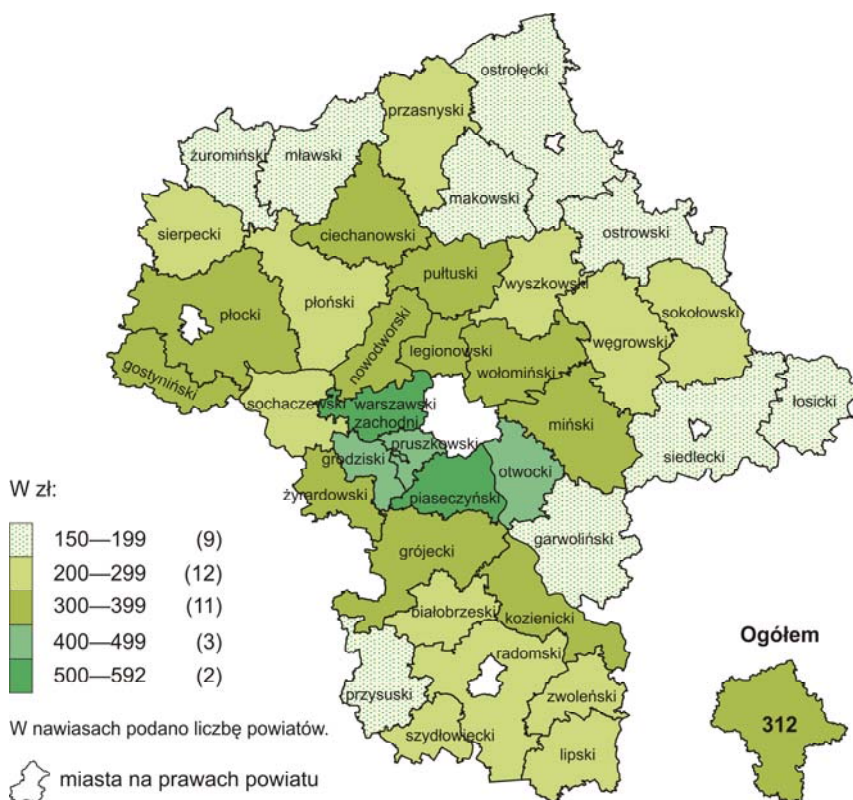
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2013 r.

Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2013 r.

Dochody własne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2013 r.

WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2013 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 29411,4 mln zł, z czego 49,4% stanowiły wydatki miast na prawach powiatu, 33,7% – wydatki gmin, 9,5% – powiatów, a 7,5% – województwa.

Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego są wydatki bieżące – w 2013 r. wyniosły one 24556,3 mln zł, stanowiąc 83,5% wydatków ogółem. Z tej kwoty najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (9980,9 mln zł) oraz na zakup materiałów i usług (6837,0 mln zł). Wymienione rodzaje wydatków stanowiły odpowiednio 33,9% i 23,2% ogółu wydatków. Na inwestycje przeznaczono 4689,2 mln zł (15,9% wydatków ogółem), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych.

Porównując strukturę wydatków według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w budżetach powiatów (86,8%), najniższy zaś w budżecie województwa (79,0%). Na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stosunkowo najwięcej wydano z budżetów powiatów (łącznie 49,9% wydatków ogółem), a najmniej z budżetu województwa (14,5%). Zakup materiałów i usług stanowił największe obciążenie dla miast na prawach powiatu (30,6% wydatków ogółem), a najmniejsze dla budżetu województwa (10,3%). W budżecie województwa istotną pozycją po stronie wydatków były dotacje (z udziałem 25,4%). Ten rodzaj wydatków stanowił tylko 5,7% ogółu wydatków gmin. Na inwestycje stosunkowo najwięcej wydatkowano z budżetu województwa (20,5%), a najmniej z budżetów powiatów (13,2%).

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były niższe o 257,9 mln zł (o 0,9%). Większy niż przeciętnie spadek odnotowano w budżecie województwa (o 11,0%) i w budżetach miast na prawach powiatu (o 2,9%), natomiast wydatki budżetów powiatów i budżetów gmin były wyższe (odpowiednio o 4,1% i o 3,5%).

Z kolei rozpatrując dynamikę wydatków według rodzajów można stwierdzić, że wydatki bieżące wzrosły o 0,4% (o 86,1 mln zł), natomiast wydatki majątkowe były niższe o 6,6% (o 344,0 mln zł), w tym inwestycyjne o 8,0% (o 405,4 mln zł). Wzrost wydatków bieżących wynikał przede wszystkim ze zwiększenia kwot przeznaczonych na zakup materiałów i usług – o 160,8 mln zł (o 2,4%) oraz na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – o 148,4 mln zł (o 1,5%).

Tabl. 4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2013 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	29411448,8	9899556,2	2207980,9	2804869,7	4886705,6	14517677,5	2802643,9	2191571,2
Wydatki bieżące	24556292,2	8124647,4	1864464,1	2271867,4	3988315,8	12266415,0	2433773,8	1731456,0
w tym:								
Dotacje	2260450,5	565177,3	194137,5	183202,2	187837,5	962893,8	174746,2	557633,2
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1874905,0	1202614,7	231417,0	296513,3	674684,5	575589,0	87761,6	8939,6
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	18316837,3	6149551,7	1399356,5	1717110,6	3033084,6	9535835,3	2031195,4	600254,9
w tym:								
wynagrodzenia	8448257,7	3309089,8	765224,6	888288,8	1655576,5	3671627,5	1197383,6	270156,8
pochodne od wynagrodzeń ^a	1532595,6	629819,2	141953,7	167633,3	320232,2	652723,8	201646,3	48406,3
zakup materiałów i usług	6836977,4	1792021,9	416726,6	545346,7	829948,6	4440413,6	379527,6	225014,2
Na obsługę długu publicznego ..	581604,8	126960,2	34634,8	37708,9	54616,5	356138,6	30620,8	67885,2
Wydatki majątkowe	4855156,6	1774908,8	343516,8	533002,2	898389,8	2251262,4	368870,1	460115,2
W tym inwestycyjne ^b	4689204,0	1746433,3	328817,7	520519,4	897096,2	2125471,3	368610,1	448689,3
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wydatki bieżące	83,5	82,1	84,4	81,0	81,6	84,5	86,8	79,0
w tym:								
Dotacje	7,7	5,7	8,8	6,5	3,8	6,6	6,2	25,4
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6,4	12,1	10,5	10,6	13,8	4,0	3,1	0,4
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	62,3	62,1	63,4	61,2	62,1	65,7	72,5	27,4
w tym:								
wynagrodzenia	28,7	33,4	34,7	31,7	33,9	25,3	42,7	12,3
pochodne od wynagrodzeń ^a	5,2	6,4	6,4	6,0	6,6	4,5	7,2	2,2
zakup materiałów i usług	23,2	18,1	18,9	19,4	17,0	30,6	13,5	10,3
Na obsługę długu publicznego ..	2,0	1,3	1,6	1,3	1,1	2,5	1,1	3,1
Wydatki majątkowe	16,5	17,9	15,6	19,0	18,4	15,5	13,2	21,0
W tym inwestycyjne ^b	15,9	17,6	14,9	18,6	18,4	14,6	13,2	20,5

^a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział miały „Oświata i wychowanie” (28,0%) oraz „Transport i łączność” (21,3%). Wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” były największym obciążeniem dla budżetów gmin i powiatów (stanowiąc odpowiednio 39,6% i 30,1% wydatków ogółem), natomiast wydatki w dziale „Transport i łączność” – dla budżetów miast na prawach powiatu i dla budżetu województwa (odpowiednio 30,7% i 27,9%).

Ważną pozycję w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego zajmuje również dział „Pomoc społeczna” ze średnim udziałem 9,2% oraz „Administracja publiczna” – 8,8%. Dla budżetów gmin znacznym obciążeniem były wydatki w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (8,8% wydatków ogółem), dla budżetów miast na prawach powiatu – wydatki w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” (7,9%), a dla budżetów powiatów – w dziale „Edukacyjna opieka wychowawcza” (6,9%) oraz „Ochrona zdrowia” (6,8%). Z budżetu województwa stosunkowo dużo wydatkowano na „Różne rozliczenia” (22,8%), „Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego” (7,5%), „Ochronę zdrowia” (6,3%) oraz „Rolnictwo i łowiectwo” (6,2%).

Tabl. 5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.

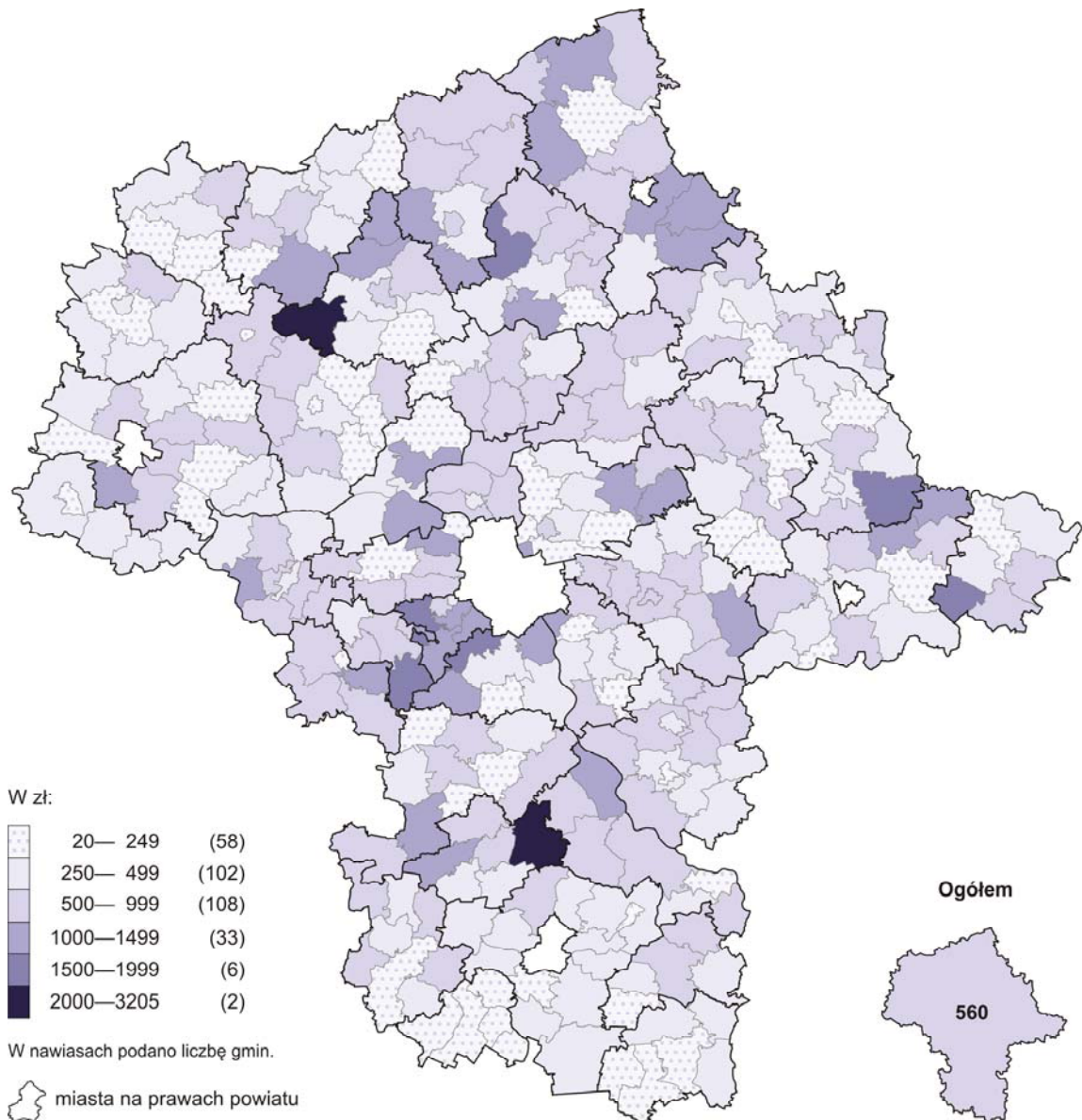
Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	29411448,8	9899556,2	2207980,9	2804869,7	4886705,6	14517677,5	2802643,9	2191571,2
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	542954,6	404891,3	2287,0	49605,0	352999,4	209,0	1190,0	136664,2
Transport i łączność	6270465,0	826178,3	217310,7	227263,6	381604,1	4459081,5	372783,2	612422,0
Gospodarka mieszkaniowa...	1449218,8	270420,9	101444,5	105437,4	63539,0	1142000,0	18905,4	17892,4
Działalność usługowa	135676,9	26870,6	6563,7	9377,7	10929,2	52729,7	32876,0	23200,5
Administracja publiczna	2585074,7	1094311,7	219926,8	279305,8	595079,0	980326,6	329497,3	180939,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	579684,8	128102,9	26380,3	42145,2	59577,3	311475,8	140106,0	—
Obsługa długu publicznego ^a	582086,8	127307,7	34756,0	37719,9	54831,7	356278,1	30615,8	67885,2
Różne rozliczenia	1506140,5	76899,7	3403,9	42606,3	30889,5	821684,2	107133,0	500423,6
Oświata i wychowanie	8231960,1	3921800,6	875139,2	1058244,8	1988416,7	3342426,5	842574,0	125158,9
Ochrona zdrowia	712013,1	64013,4	17400,5	21904,3	24708,5	319512,2	189885,9	138601,6
Pomoc społeczna	2716000,2	1319696,1	294793,2	342175,3	682727,5	995601,4	377536,1	23166,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	380405,8	50399,4	13384,3	16231,7	20783,4	166006,2	120109,8	43890,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	741730,8	126029,7	29609,4	34032,8	62387,6	402105,8	194679,8	18915,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1336526,9	869649,7	198833,0	346612,2	324204,5	456904,9	5521,1	4451,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	912780,1	299220,1	76715,1	93762,4	128742,7	436156,1	13843,7	163560,3
Kultura fizyczna	415038,6	220067,8	75187,6	78851,0	66029,2	176800,2	7050,7	11119,8
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,8	4,1	0,1	1,8	7,2	0,0	0,0	6,2
Transport i łączność	21,3	8,3	9,8	8,1	7,8	30,7	13,3	27,9
Gospodarka mieszkaniowa...	4,9	2,7	4,6	3,8	1,3	7,9	0,7	0,8
Działalność usługowa	0,5	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	1,2	1,1
Administracja publiczna	8,8	11,1	10,0	10,0	12,2	6,8	11,8	8,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,0	1,3	1,2	1,5	1,2	2,1	5,0	—
Obsługa długu publicznego ^a	2,0	1,3	1,6	1,3	1,1	2,5	1,1	3,1
Różne rozliczenia	5,1	0,8	0,2	1,5	0,6	5,7	3,8	22,8
Oświata i wychowanie	28,0	39,6	39,6	37,7	40,7	23,0	30,1	5,7
Ochrona zdrowia	2,4	0,6	0,8	0,8	0,5	2,2	6,8	6,3
Pomoc społeczna	9,2	13,3	13,4	12,2	14,0	6,9	13,5	1,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1,3	0,5	0,6	0,6	0,4	1,1	4,3	2,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,5	1,3	1,3	1,2	1,3	2,8	6,9	0,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,5	8,8	9,0	12,4	6,6	3,1	0,2	0,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,1	3,0	3,5	3,3	2,6	3,0	0,5	7,5
Kultura fizyczna	1,4	2,2	3,4	2,8	1,4	1,2	0,3	0,5

^a Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

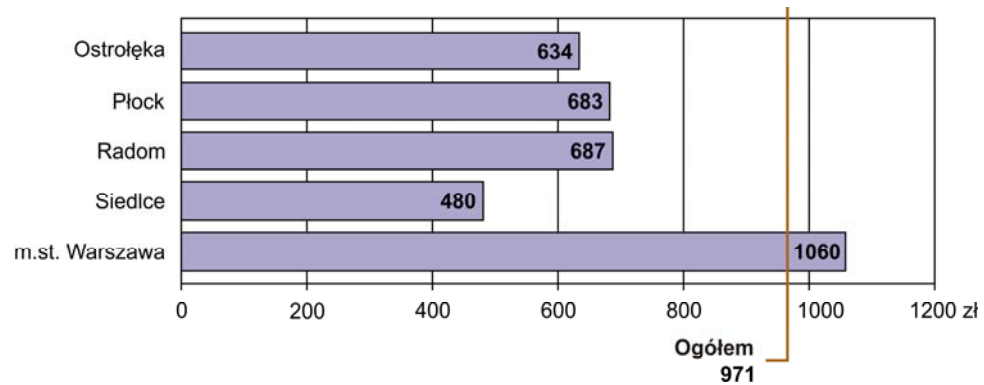
W 2013 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 3176 zł, przy czym w gminach miejsko-wiejskich były średnio o 331 zł wyższe niż w gminach miejskich i o 39 zł wyższe niż w gminach wiejskich. Stosunkowo największe wydatki poniosły gminy: Lesznowola (6779 zł) i Podkowa Leśna (6314 zł), najmniej zaś wydatkowały gminy: Gostynin (gmina miejska; 2202 zł), Przysucha (2248 zł), Radzymin (2284 zł) oraz Lipsko (2295 zł). Warto również dodać, że w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina o najwyższych wydatkach przeznaczyła ponad 3 razy wyższą kwotę niż gmina, w której wydatki były najniższe.

Z kolei wydatki inwestycyjne gmin województwa mazowieckiego wyniosły średnio 560 zł na 1 mieszkańca. Na inwestycje ze swego budżetu relatywnie najwięcej przeznaczyły gminy: Stromiec (3205 zł) i Głinojeck (2182 zł), a najmniej gminy: Biezuń i Wierzbo (po 20 zł) oraz Jastrząb (27 zł). Porównując wydatki inwestycyjne poszczególnych gmin *per capita* można stwierdzić znaczne dysproporcje – relacja między najwyższymi i najniższymi wydatkami ma się jak 163:1.

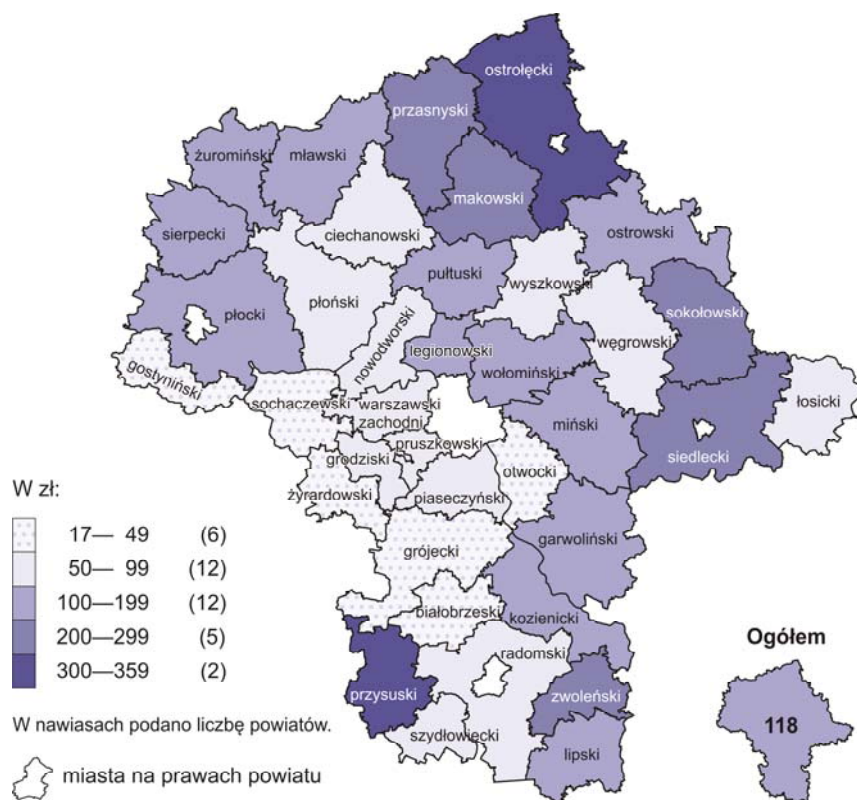
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2013 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2013 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2013 r.

Przeciętne wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 6629 zł, w tym wydatki inwestycyjne wyniosły 971 zł. Najwyższe wydatki *per capita*, zarówno ogółem, jak i inwestycyjne poniosło m.st. Warszawa (odpowiednio 7070 zł i 1060 zł), a najniższe – miasto Radom (odpowiednio 4601 zł i 687 zł) i Siedlce (odpowiednio 4739 zł i 480 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów wyniosły w 2013 r. przeciętnie 899 zł na 1 mieszkańca. Stosunkowo najwyższe wydatki odnotowano w powiatach: przysuskim (1599 zł) i pułuskim (1526 zł), a najniższe w: siedleckim (579 zł), nowodworskim (647 zł) i wołomińskim (698 zł).

Nieco inaczej w układzie terytorialnym przedstawiały się wydatki inwestycyjne z budżetów powiatów – najwyższe odnotowano w powiatach: ostrołęckim (359 zł na 1 mieszkańca) i przysuskim (329 zł), a najniższe w: żyrardowskim (17 zł) i gostynińskim (26 zł). Średni poziom tego miernika dla powiatów województwa mazowieckiego wyniósł 118 zł.

Ponadto na każdego mieszkańca z budżetu województwa wydatkowano przeciętnie 413 zł, z czego 85 zł przeznaczono na inwestycje.

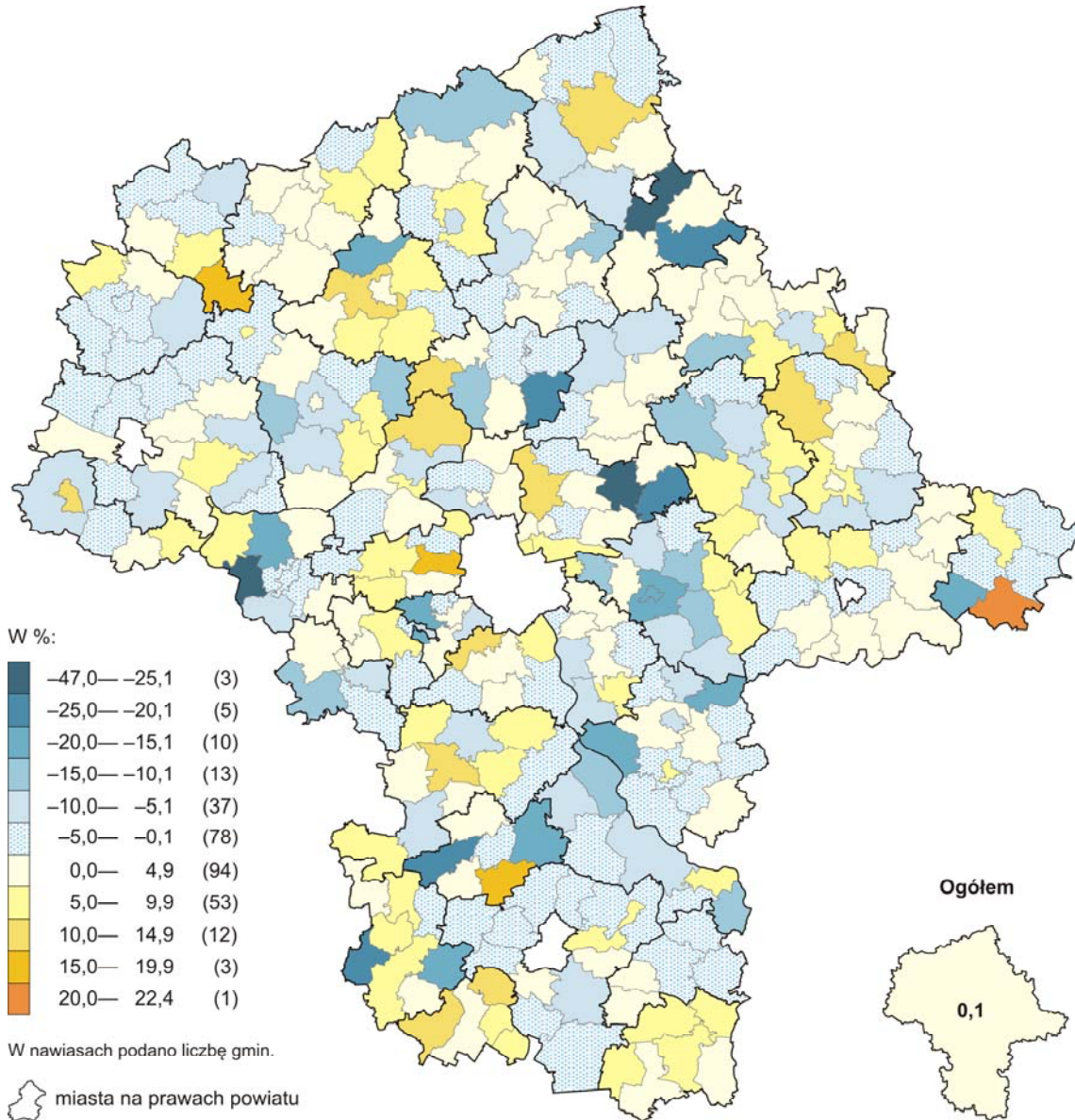
WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2013 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 58,2 mln zł (o 90,8% niższym niż w 2012 r.). Na tę kwotę złożył się deficyt budżetów miast na prawach powiatu (30,9 mln zł), województwa (26,9 mln zł) i powiatów (14,6 mln zł) oraz nadwyżka budżetowa gmin (14,2 mln zł). W porównaniu z rokiem poprzednim deficyt budżetów miast na prawach powiatu był niższy o 95,7%, deficyt powiatów – o 36,6%, a nadwyżka gmin – o 83,8%. Budżet województwa miał w 2013 r. wynik ujemny, podczas gdy przed rokiem – dodatni.

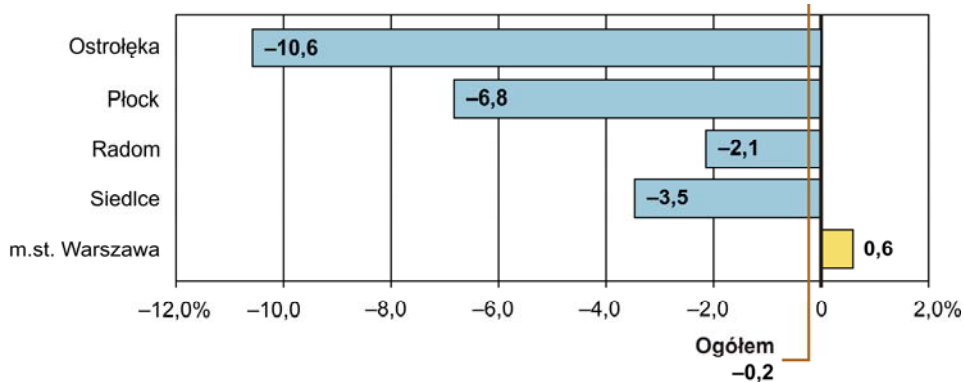
Na 352 funkcjonujące w naszym województwie jednostki samorządu terytorialnego w 183 wystąpiła nadwyżka budżetowa, co stanowiło 52,0% ogółu. Dla 111 jednostek relacja nadwyżki do wykonanych dochodów nie przekroczyła 5%, a w przypadku 16 jednostek wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt odnotowało 169 jednostek, przy czym w 35 deficyt przekraczał 10% dochodów. Spośród jednostek z deficytem budżetowym najliczniejszą grupę stanowiły jednostki

o relacji deficytu do dochodów poniżej 5%; ich udział wyniósł 55,6%. Szczegółowy rozkład poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego według wielkości deficytu/nadwyżki budżetowej przedstawiają poniższe wykresy.

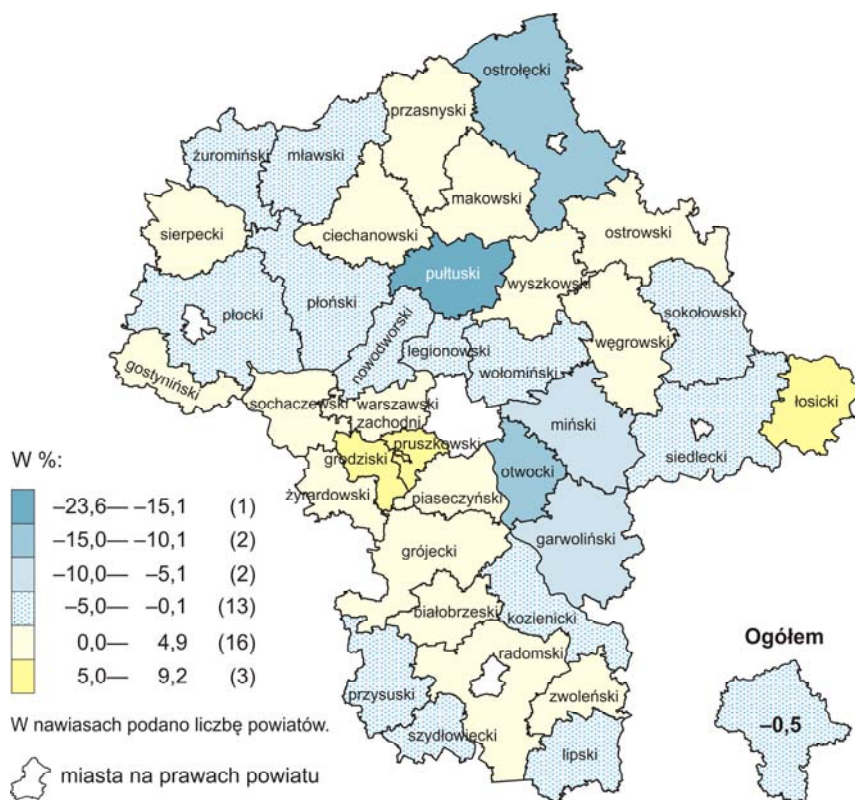
Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2013 r.

Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2013 r.

Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2013 r.

Spośród 309 gmin województwa mazowieckiego w 146 wydatki przekroczyły dochody, a w 163 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin z relatywnie największym deficytem należały: Rzekuń, w której wydatki przewyższyły dochody o 47,0%, Tłuszcz z deficytem rzędu 26,4% oraz Rybno – 26,3%. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do swoich dochodów – nadwyżkę budżetową należały: Huszlew (relacja 22,4%), Stare Babice (17,5%), Siemiątkowo (16,5%) oraz Stara Błotnica (15,5%).

W 2013 r. jedynie m.st. Warszawa miało nadwyżkę budżetową (w wysokości 0,6% ogółu dochodów), natomiast pozostałe miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt – relatywnie największy był on w Ostrołęce (10,6%), a najmniejszy w Radomiu (2,1%).

Wśród 37 powiatów naszego województwa w 18 odnotowano deficyt, a w 19 wystąpiła nadwyżka budżetowa. Stosunkowo największy deficyt wystąpił w powiecie pułtuskim (gdzie wydatki o 23,6% przekroczyły dochody), natomiast największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat pruszkowski (9,2%).

Budżet województwa zamknął się w 2013 r. deficytem rzędu 1,2% ogółu dochodów.